

UZASADNIENIE

Występujące na terenie kraju w latach 2009–2024 nawałnice oraz inne negatywne zdarzenia atmosferyczne, w szczególności huragany, deszcze nawalne, gradobicia lub powodzie, zwane dalej „żywiółem”, które spowodowały zniszczenia w gospodarstwach domowych oraz gospodarstwach rolnych, a także możliwość wystąpienia żywiołu w kolejnych latach, skutkują potrzebą podjęcia działań interwencyjnych ze strony państwa. Celem działań interwencyjnych ze strony państwa jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodzin przez umożliwienie zakupu niezbędnego wyposażenia edukacyjnego oraz organizacji wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych lub organizacji zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dla dzieci i uczniów z rodzin dotkniętych skutkami żywiołu. Biorąc pod uwagę cykliczność występowania żywiołu oraz jego skalę, konieczne staje się podjęcie działań o charakterze wyprzedzającym, które stworzą mechanizm pomocy dla określonej grupy odbiorców od chwili pojawienia się szkód oraz ich wstępnego zidentyfikowania przez jednostki pomocy społecznej lub samych poszkodowanych. W związku z tym konieczne jest ustanowienie kolejnego Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027, który w latach 2025–2027 umożliwi wypłatę jednorazowych świadczeń pieniężnych (zasiłków losowych na cele edukacyjne) dla dzieci i uczniów, organizację wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych dla uczniów oraz zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dla dzieci i uczniów pochodzących z rodzin, które poniosły straty w wyniku wystąpienia żywiołu odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r.

Do czasu wystąpienia powodzi w południowo-zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej we wrześniu 2024 r. warunkiem przyznania pomocy w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne (w wysokości 1000 zł na jedno dziecko lub jednego ucznia), pomocy w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych było przyznanie świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego w wysokości do 6000 zł na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.) w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia żywiołu. Zasiłki celowe przyznawane na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. przekraczały kwotę 6000 zł, co powodowało ryzyko pozostania uczniów i dzieci z rodzin poszkodowanych wskutek powodzi poza wsparciem w formach przewidzianych w ramach

Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024.

Ostatecznie jednak warunkiem otrzymania pomocy w ramach Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 stało się przyznanie zasiłku celowego bez względu na jego wysokość. Zmiana ta została wprowadzona: uchwałą nr 106 Rady Ministrów z dnia 23 września 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024, oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 września 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 1408).

Powyższe rozwiązanie zostało również utrzymane w kolejnym Rządowym programie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027.

Ponadto rozwiązania dotyczące udzielania pomocy finansowej w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne zawarte w Rządowym programie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 zostały dostosowane do obowiązujących regulacji ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 654, z późn. zm.) przez wyłączenie możliwości udzielania pomocy w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne dzieciom i uczniom poszkodowanym w wyniku powodzi, którym przyznano zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 tej ustawy. W celu uniknięcia dublowania świadczeń pomoc finansowa w formie zasiłku losowego w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia powodzi nie będzie już udzielana dzieciom lub uczniom, w przypadku gdy ich rodzinom został przyznany

zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

W związku z powyższym Rządowy program pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 przewiduje, że dzieci lub uczniowie poszkodowani w wyniku powodzi, którym przyznano zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, i którzy spełniają jednocześnie warunki udzielenia pomocy w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego albo warunki udzielenia pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych, również będą mieli możliwość skorzystania z pomocy w tych formach, niezależnie od tego, że nie przysługuje im już pomoc w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne przyznawana w ramach programu rządowego w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia powodzi.

Dodatkowo Rządowy program pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 przewiduje rozszerzenie grupy odbiorców pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych o uczniów starszych i uczniów nieposiadających orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. W poprzednim Rządowym programie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 pomoc w tej formie nie była skierowana do uczniów klas IV i wyższych szkoły podstawowej oraz klas IV i wyższych ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, a także uczniów szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, chyba że uczniowie ci posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.), albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.).

Obecnie w przypadku uczniów pomoc w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego i pomoc w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych jest skierowana do tej samej kategorii uczniów, tj. uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026,

2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, w tym uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do klas I–III szkoły podstawowej lub klas I–III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, a także uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, do których w poprzednich programach rządowych była skierowana pomoc w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych.

Rządowy program pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 przewiduje obecnie dodatkową, niedostępną dotychczas w poprzednich programach rządowych, możliwość udzielania pomocy dzieciom i uczniom umieszczonym w jednej z form instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, z tego względu że pomimo formalnej przynależności do instytucjonalnej pieczy zastępczej, funkcjonowanie tych placówek jest zbliżone do rodzinnych form pieczy zastępczej, w których umieszczone w nich dzieci i uczniowie są objęci możliwością udzielania pomocy w ramach programu rządowego. W związku z tym w katalogu osób uprawnionych do ubiegania się o udzielenie pomocy w poszczególnych formach uwzględniono również dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Rządowy program pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 przewiduje udzielanie pomocy w formie:

- 1) wypłaty zasiłku losowego na cele edukacyjne dla dzieci realizujących w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej (czyli z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych, a także uczniów branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych kształcących się w tych szkołach w formie stacjonarnej lub zaocznej)

- 2) organizacji wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego dla uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej (czyli z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych, a także uczniów branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych kształcących się w tych szkołach w formie stacjonarnej lub zaocznej)

albo

- 3) organizacji zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dla dzieci realizujących w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej (czyli z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych, a także uczniów branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych kształcących się w tych szkołach w formie stacjonarnej lub zaocznej).

Dzieci i uczniowie uprawnieni do uzyskania wymienionych form pomocy pochodzą z rodzin, którym na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zostało przyznane świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego (bez względu na jego wysokość) w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia żywiołu odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r.

Na realizację programu rządowego w latach 2025–2027 planuje się przeznaczyć łącznie 15 mln zł, po 5 mln zł w każdym roku, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26. W latach 2019–2024 program rządowy był również finansowany ze środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26.

Uchwała wejdzie w życie z dniem podjęcia.